

Natuur & Milieu educatie

Groep 1-2
Vliegen, lopen,
zwemmen

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Doelen, doelgroep, samenvatting
3. Lesschema
4. Inhoud en organisatie van de les
5. Achtergrondinformatie

Bijlagen

- Bijlage 1: Knappe vogels
Bijlage 2: Vogelnamen
Bijlage 3: Voorleesverhaal: Lust ik niet!
Bijlage 4: De FANTASTISCHE vogel
Bijlage 5: Praatplaat

Gegevens

Vorm:

Excursie

Locatie:

Vogelpark Avifauna, Hoorn 65, Alphen aan den Rijn

Periode:

September

Duur:

75 min

Doelgroep:

Groep 1 t/m 2

Begeleider:

(Vrijwillige) medewerker

1. Inleiding

Er is een enorme diversiteit aan vogels op de wereld. Er zijn vogels die goed kunnen zwemmen en duiken; vogels die gebouwd zijn om te jagen en prooien te verslinden of juist kleine vogels die vooral insecten of zaden eten. Al die vogels zijn aangepast aan hun omgeving, aan hoe ze leven en aan hoe ze aan hun eten komen.

Tijdens de excursie 'Vliegen, Lopen & Zwemmen' ontdekken de kinderen van groep 1 en 2 hoe vogels zijn aangepast aan hun leefwijze. Centraal in de ontdekkingstocht in Vogelpark Avifauna staan gereedschappen. Zo lijkt de snavel van een lepelaar op een lepel en die van papegaaien op een nijptang.

2. Leerdoelen, doelgroep, samenvatting

Leerdoelen

- Leerlingen ontdekken dat vogels er allemaal anders uit zien.
- Leerlingen kunnen uitleggen hoe vogels zich hebben aangepast aan hun voedsel en leefgebied waar ze voorkomen.
- Leerlingen kunnen uitleggen hoe vogels hun snavel, poten en zintuigen gebruiken.
- Leerlingen kunnen de vogelsoorten van de excursie in Vogelpark Avifauna benoemen.

Sustainable development Goals

Doelgroep

Deze excursie is bedoeld voor de groepen 1 en 2 van de basisschool.

Samenvatting

Het programma bestaat uit 3 onderdelen: een voorbereiding in de klas, de excursie in Vogelpark Avifauna en verwerkingsactiviteiten op school. De voorbereiding in de klas is een introductie op de excursie in Vogelpark Avifauna. Tijdens de excursie bij Vogelpark Avifauna leren de leerlingen meer over de vogels.

3. Lesschema

Lesactiviteit	Tijd	Materiaal	Werkvorm
Introductieles <ul style="list-style-type: none">• Kringgesprek - Wat weet je van vogels?• Ontdekken: Wat maakt een vogel een vogel? Waarom ziet elke vogel er anders uit?• Werkblad maken en/of verhaal 'Lust ik niet!' voorlezen	30 min	<ul style="list-style-type: none">• Digibord• Internet• Bijlage 1• Bijlage 2 (optioneel)• Bijlage 3	<ul style="list-style-type: none">• Klassikaal gesprek• Ontdekken• Werkblad maken en/of naar verhaal luisteren
Kernles <ul style="list-style-type: none">• Excursie 'Vliegen, Lopen & Zwemmen' bij Vogelpark Avifauna	75 min	<ul style="list-style-type: none">• Avifauna zorgt voor materialen	<ul style="list-style-type: none">• Introgesprek excursie• Begeleide groepjes• Afsluitend gesprek
Verwerkingsles <ul style="list-style-type: none">• Bespreek hoe de vogels zijn aangepast aan hun omgeving en wat ze eten.• Laat de kinderen spullen meenemen voor een themahoek.• Vertel het verhaal van de 'Fantastische vogel' en laat de leerlingen deze tekenen.	45 min	<ul style="list-style-type: none">• Tekenpapier• Stiften en/of potloden• Bijlage 4• Bijlage 5	<ul style="list-style-type: none">• Klassikaal• Verwerkingsgesprek• Zelfstandig werken en/of in groepjes• Klassikaal bespreken van de resultaten
Extra les <ul style="list-style-type: none">• Vogels spotten buiten de school• Vogelvoer maken	30 - 45 min		

Aandachtspunten

- Zorg dat u op tijd in Vogelpark Avifauna aanwezig bent met de groep. Excursies lopen toch vaak al wat uit, op tijd starten is dan ook belangrijk.
- Hulpouders zijn belangrijk bij deze excursie. Er moeten namelijk maximaal 6 groepjes worden gevormd van minimaal 5 leerlingen. Elk groepje heeft een begeleider nodig, u kunt uzelf als begeleider meerekenen.
- Bij aankomst kunt u zich melden bij de receptie en wordt u opgewacht door een vrijwillige medewerker.
- Denk aan buitenkleding, dit betekent warme kleding als het koud is en andersom.
- Tijdens de excursie wordt met walnoten een opdracht gedaan. Geef tijdig aan of er allergieën zijn.

4. Organisatie en inhoud van de les - Les 1 Introductie

Vorbereiding

- Lees de achtergrondinformatie over vogels om daar zelf iets meer over te weten dan de leerlingen.
- Zorg voor een digitaal schoolbord en de mogelijkheid om op internet vogelafbeeldingen te kunnen zoeken. Lukt dit niet, gebruik dan de lijst met vogelnamen en afbeeldingen uit bijlage 2.

Inleiding

Begin de les met een kringgesprek over vogels en ga samen op onderzoek uit waarom vogels bijzonder zijn en zo anders dan mensen.

Stel vragen zoals:

- Welke vogels ken je?
- Wat voor kleuren heeft deze vogel?
- Kan hij vliegen?
- Wat doen vogels?
- Wat eet hij?
- Wat voor geluid maakt de vogel?
- Zijn vogels anders dan wij?
- Wat is anders?
- Hebben ze tenen?
- Hebben ze ogen?
- Hebben ze een mond?
- Hebben ze een neus?
- Wie heeft er een vogel thuis?

Kern

Zoek vervolgens samen met de kinderen op internetplaatjes van vogels die ze kennen. U kunt ook de Bijlage Vogelnamen gebruiken met de bijbehorende plaatjes.

Stel de leerlingen de vraag: Zijn dit allemaal vogels? Probeer er met de leerlingen achter te komen welke kenmerken alle vogels hebben. Stel daarvoor de onderstaande vragen.

- Kan elke vogel vliegen? (Nee, de pinguïn en de struisvogel bijv. niet)
- Kunnen vogels zwemmen? (Alleen sommige vogels, zoals eenden en ganzen, kunnen zwemmen)
- Heeft elke vogel vleugels en veren? (Ja, elke vogel heeft veren en vleugels, al zijn die laatste bij sommige loopvogels klein. Ook pinguïns hebben veren!)

Zoek van de volgende totaal verschillende vogels een afbeelding op:

- kaketoe
- zeearend
- kiwi
- pelikaan

Deze vogels staan ook afgebeeld op het werkblad Knappe Vogels, in bijlage 1.

Vertel iets over de vogels en stel hen de onderstaande vragen. Laat de leerlingen goed naar de vogels kijken!

- Is een vogel groot of klein? (Varieert van de struisvogel tot de bijkolibrie)
- Wie kan de vogels die we net hebben opgezocht op volgorde zetten van groot naar klein?
- Legt elke vogel eieren? (Ja, elke vogel legt eieren)
- Heeft een vogel een echte mond? (Nee, maar vogels hebben natuurlijk wel een snavel)
- Hebben vogels armen en benen? (Nee, vogels hebben vleugels, poten en tenen)
- Waarom zien vogels er allemaal anders uit? (Omdat ze aangepast zijn aan voeding en leefomgeving)

Afsluiting

In bijlage 1 staan afbeeldingen van de vogels en een het gereedschap dat kenmerkend is voor die vogel. Groep 1 kleurt de vogels alleen in. Groep 2 kan bij de stippelijntjes ook de woorden 'poot', 'vleugel' en 'snavel' invullen.

In de bijlage vindt u ook het voorleesverhaal: Lust ik niet! U kunt als extra dit verhaal voorlezen.

Vertel daarna aan de kinderen dat ze op excursie naar Vogelpark Avifauna gaan. Daar zullen ze nog veel meer over vogels leren. Ze zullen ontdekken dat hoe vogels eruitzien en zich gedragen bepaalt door wat ze eten en waar ze leven.

Les 2 Kern

Vorbereiding

- Regel het vervoer naar Vogelpark Avifauna (lopen/ fiets/ auto)
- Maak groepjes van minimaal 5 kinderen, maximaal 6 groepjes
- Zorg voor enkele hulpouders tijdens de excursie (evenveel als er groepjes zijn)
- Denk aan buitenkleding
- Bij aankomst melden bij de kassa

Inleiding

De leerlingen worden door de (vrijwillige) medewerkers opgehaald bij de ingang van Vogelpark Avifauna. Deze (vrijwillige) medewerkers zullen de leerlingen inhoudelijk begeleiden en nemen de groep mee. Let op: de leerkracht blijft natuurlijk verantwoordelijk voor de groep!

De excursie vindt buiten plaats. We starten met een introductie. Daarna krijgen de leerlingen en de ouders die de groepjes begeleiden een korte uitleg over de opdrachten die ze gaan doen en hoe dat in z'n werk gaat.

Kern

De opdrachten worden uitgedeeld. Daarna vertrekt elk groepje met een begeleider naar de opdrachtplek. Hier voeren ze de opdracht uit en vervolgens keren ze terug naar het verzamelpunt. Daar krijgen ze een nieuwe opdracht. De opdrachten hebben betrekking op de gereedschappen waar de vogels gebruik van maken. Elk groepje krijgt een kaart met vragen en opdrachten en een sleutel. Op de locatie van de opdracht staat een kist die met de sleutel te openen is. In deze kist zitten de benodigde materialen.

Bij elke vogel krijgen de leerlingen gerichte kijkopdrachten. De leerlingen doen een opdracht waarbij ze de vogel 'nadoen'. De leerlingen gebruiken hiervoor gereedschap dat past bij de verschillende vogels. Een afvalgrijper hoort bijvoorbeeld bij de poten van een uil.

De vogels die de kinderen tijdens de excursie gaan bekijken zijn: de struisvogel, de flamingo, de pinguïn, de oehoe, de kiwi, de valkparkiet en de Ruppels gier. Het is mogelijk dat door onvoorziene omstandigheden de vogelsoorten wisselen.

Afsluiting

Bij het verzamelpunt bespreekt de (vrijwillige) medewerker de vogels die de leerlingen bekeken hebben nog even kort na. Hierbij wordt een vergelijking gemaakt tussen de vogels en gereedschappen.

De (vrijwillige) medewerker vertelt eventueel nog wat aanvullende bijzonderheden over de vogel en brengt vervolgens de groep weer naar de uitgang.

Les 3 Verwerking

Vorbereiding

- Lees de achtergrondinformatie van de vogels goed door.
- Richt een themahoek in in de klas. Verzamel boeken, knuffels en andere materialen die met vogels te maken hebben. Vraag eventueel de leerlingen spullen mee te nemen.
- Zorg voor a4 vellen en kleurpotloden/stiften.
- Zorg voor een digibord voor de praatplaat.

Inleiding

Bespreek met de leerlingen de excursie na. Wat zijn hun ervaringen? Welke vogels hebben ze gezien? Welke was het mooiste? Welke opdracht vonden jullie het leukste om te doen?

Laat de leerlingen kort vertellen wat zij meegenomen hebben voor de themahoek en richt deze in.

Kern

Bespreek de les klassikaal na en laat de leerlingen goed kijken.

- Welke opdrachten heb je gedaan?
- Wat heb je geleerd?

Laat de praatplaat uit bijlage 5 zien op het digitale schoolbord. Stel de onderstaande vragen en laat de leerlingen de vogels nadoen.

- Welke vogels kunnen goed zwemmen, hoe zie je dat?
- Welke vogels kunnen goed lopen en waar is dat aan te zien?

Welke vogels kunnen goed vliegen? Welke vogels kunnen helemaal niet vliegen? Kun je ook vertellen waarom?

Afsluiting

Elke vogel is aangepast aan zijn omgeving, door wat de vogel goed kan en wat hij eet. De FANTASTISCHE vogel kan heel veel dingen tegelijk. En hij kan ze allemaal FANTASTISCH! Laat de leerlingen dit ontdekken door het verhaal 'de fantastische vogel' te vertellen uit bijlage 4. Geef elke leerling papier en stiften of kleurpotloden. U vertelt het verhaal heel langzaam, zodat de leerlingen mee kunnen tekenen met het verhaal. Elk onderdeel van het verhaal geeft een aanwijzing hoe 'de fantastische vogel' zich heeft aangepast aan hoe en waar hij leeft.

5. Achtergrondinformatie

5.1 Kenmerken van vogels

Vogels zijn veelzijdige dieren en komen overal ter wereld voor in allerlei leefgebieden. Van de koude ijsvlakten van Antarctica tot de warme woestijnen van Afrika. Wat kenmerkend is voor vogels is dat ze allemaal veren hebben en allemaal eieren leggen (alleen de vrouwelijke dieren). Ze bewegen zich op verschillende manieren voort, namelijk door te vliegen, te lopen en/of te zwemmen.

Aan het uiterlijk van een vogel kun je veel zien. Je kunt vaak zien in wat voor leefgebied ze leven, wat voor soort vogel het is, of hij kan vliegen, wat hij eet en nog veel meer.

5.2 Het verenkleed

Vogels zijn de enige dieren met veren. Veren hebben verschillende functies en spelen een rol in de communicatie, het vliegen, het vasthouden van warmte en het afstoten van water. Alle veren bij elkaar worden het verenkleed genoemd. Het verenkleed van een vogel bestaat uit verschillende soorten veren, namelijk uit donsveren, dekveren en vliegveren.

Donsveren

Dit zijn kleine pluizige veren. De functie van deze veren is water afstoten en warmte vasthouden. Ze vormen ook het eerste verenkleed van een kuiken.

Dekveren

De functie van deze veren is het stroomlijnen van de vogel en het vasthouden van de warmte. Ze bedekken het grootste deel van het lichaam van de vogel.

Vliegveren

Een vogel heeft twee soorten veren nodig om te kunnen vliegen en tijdens de vlucht te kunnen sturen en remmen. Deze veren heten de vliegveren, ze bestaan uit de slagpennen van de vleugel en de staartpennen van de staart.

- **Slagpennen:** Hierdoor kan een vogel opstijgen.
- **Staartpennen:** Hiermee kan een vogel remmen en sturen.

Bij sommige vogels ontbreken de vliegveren of zijn deze zodanig gekrompen dat deze vogelsoorten niet of niet goed meer kunnen vliegen. Deze vogels kunnen vaak wel weer heel goed lopen of zwemmen, bijvoorbeeld de struisvogel en de pinguïn. Ook het gewicht bepaald of een vogel kan vliegen of niet.

Kleuren

Vogels krijgen kleuren op verschillende manieren, ze hebben al kleuren vanaf het moment dat ze uit het ei komen. Ze krijgen vaak andere kleuren tijdens of na het ruien. Tijdens het ruien verliest de vogel zijn veren en krijgt hiervoor nieuwe terug. Sommige vogels kunnen ook kleuren krijgen via hun voedsel. Een voorbeeld hiervan is de flamingo, die oorspronkelijk wit is, maar een rood/roze kleur heeft door zijn voedsel. Kleuren hebben bij vogels verschillende functies:

- **Opvallen:** Door de kleuren kan een vogel zich laten opvallen voor soortgenoten. Vaak zijn dat de mannelijke vogels die met felle kleuren willen opvallen bij de vrouwtjes.
- **Camouflage:** Met camouflage willen vogels zich zo goed mogelijk proberen te verbergen in hun natuurlijke leefomgeving. Deze vogels blenden vaak in met hun omgeving.
- **Waarschuwen:** Vogels kunnen ook kleuren hebben om anderen af te schrikken. Dit zijn felle kleuren waarmee ze als het ware zeggen: "blijf uit mijn buurt".

5.3 De snavel

De snavel is een vervanging van de bek van zoogdieren. Snavels zijn namelijk veel lichter. De snavel heeft meerdere functies. Namelijk voedsel zoeken en eten, veren poetsen en soortgenoten aantrekken.

Aan de snavel kun je vaak zien wat een vogel eet.

- Een korte, dunne snavel wijst op een insecteneter.
- Een sterke, haakvormige snavel wijst op een vleeseter.

5.4 De poten

De poten van vogels, net als de snavel, laten veel zien van de leefwijze van de vogel. Zo kun je aan de poten zien in welke omgeving het dier leeft, hoe het dier zich voortbeweegt en het eetgedrag. Hierbij kijk je voornamelijk naar de tenen, de dikte en sterkte van de poten. De flamingo heeft lange steltachtige poten met zwemvliezen tussen zijn tenen. Aan de zwemvliezen kun je afleiden dat de flamingo kan zwemmen of in ieder geval in de buurt van water leeft.

5.5 Voortbeweging

Niet alle vogels kunnen vliegen. Deze vogels zijn vaak heel goed in zwemmen en/of lopen.

- **Vliegen:** Vogels zijn in staat om te vliegen door hun lichte, gestroomlijnde lichaam, hun vleugels en het verenkleed.
- **Lopen:** Elke vogel heeft poten. Hieraan is te zien of de vogel goed kan lopen. Vogels die alleen lopen hebben vaak sterke, dikke poten.
- **Zwemmen:** Sommige vogels kunnen zwemmen. De vogels leven in de buurt van water en hebben zwemvliezen tussen hun tenen. Ze hebben ook een verenkleed dat goed water afstoot, zodat ze het niet snel koud krijgen in het water.

5.6 Ei

Een ei is een door een vrouwelijk dier gemaakt product, dat na bevruchting door een zaadcel kan uitgroeien tot een nakomeling. Eieren van vogels worden beschermd door een harde, kalkachtige schaal. De eieren van vogels worden meestal in een nest gelegd, waarna ze door één of beide ouders bebroed worden. Het kan ook op de grond in een kuil of hol zijn of juist in een holte van een boom. Sommige vogels leggen hun eieren in een rottende hoop bladeren. Door het rotten van de bladeren komt warmte vrij en zo hoeven de ouders niet op de eieren te broeden. De eieren van vele soorten vogels verschillen soms sterk van grootte, vorm en kleur.

5.7 Leefomgeving

De leefomgeving van een dier is de omgeving waarin hij leeft en groeit. Dieren zijn door hun bouw, gedrag en functie gebonden aan een bepaalde leefomgeving. Zo heeft de sneeuwuil een dik pak veren en is hij wit gekleurd. Zo is hij goed beschermd tegen kou en vijanden. De pinguïn heeft een zwart-wit verenkleed. Deze veren beschermen hem goed tegen water en wind, daardoor heeft hij het lekker warm en zijn huid wordt niet nat door het vet dat op de veren zit. De witte buik zorgt ervoor dat vijanden in het water onder hem de pinguïn niet goed kunnen zien.

5.8 De vogels van de excursie

Struisvogel (*Struthio camelus*)

De struisvogel is de grootste vogel van de wereld. De vrouwtjes hebben een gewicht van 100 kilo en worden bijna 2 meter hoog. Mannetjes zijn groter en kunnen wel 150 kilo wegen en een hoogte van 2,75 meter bereiken. Struisvogels leven in Afrika, in woestijnen en op savannes. Het voedsel van de struisvogel bestaat uit gras, bladeren, insecten en kleine gewervelde dieren.

Struisvogels hebben een hele lange nek en een kleine kop met grote ogen. Deze lange nek wordt gebruikt om over de begroeiing op de savanne heen te kijken en te zien of er vijanden in de buurt zijn. De struisvogel kan niet vliegen. Vogels die alleen lopen worden loopvogels genoemd. Struisvogels kunnen heel snel rennen. Hierbij worden de vleugels gebruikt om in evenwicht te blijven. Als een struisvogel rent, maakt hij stappen van 3,5 meter en kan wel een half uur lang 50 km/u rennen. Als deze vogel gaat sprinten kan dit zelfs wel oplopen tot 70 km/u! De poten van de struisvogel zijn aangepast aan dit harde rennen. Ze hebben maar twee tenen waarvan de ene teen vijf keer groter is dan de andere teen. De kleine teen wordt tijdens het rennen niet gebruikt. Dus eigenlijk rent de struisvogel maar op één teen!

Humboldt pinguïn (*Spheniscus humboldti*)

De Humboldt pinguïn is een watervogel die niet kan vliegen. Hij leeft en nestelt aan de kusten van Chili en Peru.

Ze hebben een zwart-wit verenkleed, dat bestaat uit dons- en dekveren. De dons- en dekveren beschermen goed tegen wind en water, daardoor heeft hij het lekker warm in het koude water. Omdat deze pinguïn in een warm klimaat leeft, heeft hij kale plekje rond zijn ogen en snavel en kale poten, die ervoor zorgen dat hij warmte kwijt kan raken.

Zijn zwart-witte verenkleed zorgt er ook voor dat hij in zee goed verborgen is voor roofdieren. Zijn witte buik zorgt ervoor dat hij voor roofdieren die van onderaf kijken niet opvalt in het licht. Zijn zwarte rug zorgt er juist voor dat roofdieren de pinguïn van bovenaf niet kunnen zien in de donkere zee.

Oehoe (*Bubo bubo*)

De oehoe is een van de grootste uilen. Hij is 60 tot 75 cm lang en heeft een spanwijdte van 160 tot 188 cm. De oehoe wordt in het wild tot wel 20 jaar. In de dierentuin kan hij zelfs wel tot 65 jaar worden. Kenmerkend aan het gezicht van de oehoe zijn de grote ogen en de vaak lange oorpluimen. De oogkleur varieert van felgeel tot vurig oranje. De oorpluimen worden gevormd door een groepje veren die door een aparte spier op de kop worden bewogen. De oren bevinden zich niet bij de oorpluimen, maar aan de zijkant van de kop, en zijn niet op dezelfde hoogte geplaatst. Oehoes zijn net als veel andere uilen niet dagblind en zien dus ook goed overdag.

Oehoes eten kleine knaagdieren, houtduiven, en kraaiachtigen. De oehoe kan ook urenlang muistil op een uitkijplaats blijven zitten 'roesten' tot er een grote prooi (b.v. een zoogdier) langs komt. In een duikvlucht grijpt de uil de prooi dan meestal in het nekvel om het op de plukplaats te ontdoen van de huid.

Valkparkiet (*Nymphicus hollandicus*)

De valkparkiet is géén parkiet, maar een kleine kaketoë. Net als veel kaketoës heeft de valkparkiet een kuif, die afhankelijk van de stemming van de vogel wordt opgezet. Valkparkieten leven in grote delen van Australië. Ze leiden een zwervend bestaan en verzamelen zich in gebieden waar water en voedsel beschikbaar zijn, wat vooral in het droge binnenland van Australië van jaar tot jaar kan verschillen. De valkparkiet wordt ook veel als huisdier gehouden.

Kiwi (*Apteryx australis mantelli*)

De kiwi is net als de struisvogel een loopvogel. De kiwi heeft kleine vleugels. Er zijn twee soorten kiwi's, de Noordereiland kiwi en de Zuidereiland kiwi. Beide leven zij in Nieuw-Zeeland in andere gebieden. Ze hebben beide een status van kwetsbaar bij IUCN. Alle veren van een kiwi zijn bruin en lijken meer op haren dan op de veren. Aan de basis van zijn snavel heeft de kiwi lange smalle veren die als voelsprietten werken. De neusgaten van de kiwi zitten aan het einde van de snavel. Dit is anders dan bij alle andere vogels, waar de neusgaten bij de kop zitten. Hierdoor kan de kiwi goed ruiken wat hij in de grond tegenkomt. Door de aparte plek van de neusgaten moet een kiwi vaak niezen bij het zoeken naar eten! De kiwi heeft al deze eigenschappen nodig omdat hij 's nachts op zoektocht naar eten gaat en zowel overdag als 's nachts erg slecht ziet. De kiwi kan met zijn poten goed zwemmen en graven. Hij graaft niet alleen om naar voedsel te zoeken, maar ook om holen te maken waar hij overdag in kan slapen.

Rode flamingo (*Phoenicopterus ruber*)

De rode flamingo is een grote rood roze gekleurde waadvogel. Hij leeft aan de kusten en bij de grote meren in het Caribisch gebied en de Galapagos eilanden. In deze gebieden staan de flamingo's vaak in grote groepen van soms wel duizenden flamingo's in het water. Je ziet de flamingo's dan vaak op één been staan, dit doen ze om verschillende redenen. Ze doen dit bijvoorbeeld om niet te veel af te koelen, niet met de poten in de modder weg te zakken, te rusten of om één van hun poten te laten drogen.

De lange poten van de rode flamingo hebben een knik. Deze knik is niet zijn knie, maar de enkel. De knie zit bij vogels vaak in het verenkleed verborgen. Vogels lopen dus altijd op hun tenen. De rode flamingo voedt zich met zaden, algen, schaaldieren en weekdieren. Ze vinden hun voedsel door met hun snavel in de modder op de bodem van de zee of van een meer te wroeten. Zo komt alles wat op de bodem ligt wat omhoog, zodat de flamingo zijn voedsel makkelijk uit het water kan zeven.

Het voedsel van de flamingo zorgt ervoor dat ze in plaats van hun witte verenkleed een rood roze verenkleed hebben.

Gieren

Het voedsel van gieren bestaat voornamelijk uit het vlees van dode dieren. Een witkopgier jaagt wel op zijn eigen prooi. Dit zijn kleine en vaak gewonde dieren. Daarnaast eten witkopgieren ook termieten en sprinkhanen.

Gieren houden elkaar goed in de gaten. Zodra één vogel een kadaver heeft gevonden, verzamelt er zich gelijk een hele groep omheen. Gieren komen overal op de wereld voor, behalve in de Arctische gebieden. Gieren komen onder andere voor in open woestijnachtige gebieden, zoals steppes en droge graslanden. Door deze open gebieden kunnen de gieren de kadavers al vanuit de verte zien en deze gieren hebben dan ook hele goede ogen. Er zijn echter ook gieren die vóórkomen in dichte tropische bossen, zoals de kalkoengier. Voor deze gieren is het veel lastiger om kadavers tussen de vele bomen te zien liggen. Deze gieren zoeken hun eten dan ook niet met hun ogen, maar met hun neus. Zij kunnen heel goed ruiken. Bijna alle gieren hebben een kale kop, omdat anders de veren vies worden als ze in de dode dieren aan het wroeten zijn en ze zich daar niet schoon kunnen maken. Daarnaast raken ze via de kale kop hun warmte kwijt.

The background is a vertical split image. The left side is a dark green silhouette of a child swinging. The right side is a lighter green background with silhouettes of a child on a swing, two birds in flight, a wind turbine, and a tree. There are also two small square icons of butterflies.

Bijlage 1: 'Knappe vogels'

Bijlage 2: 'Vogelnamen'

Bijlage 3: 'Voorleesverhaal: Lust ik niet!'

Bijlage 4: 'De FANTASTISCHE vogel'

Bijlage 5: 'Praatplaat'

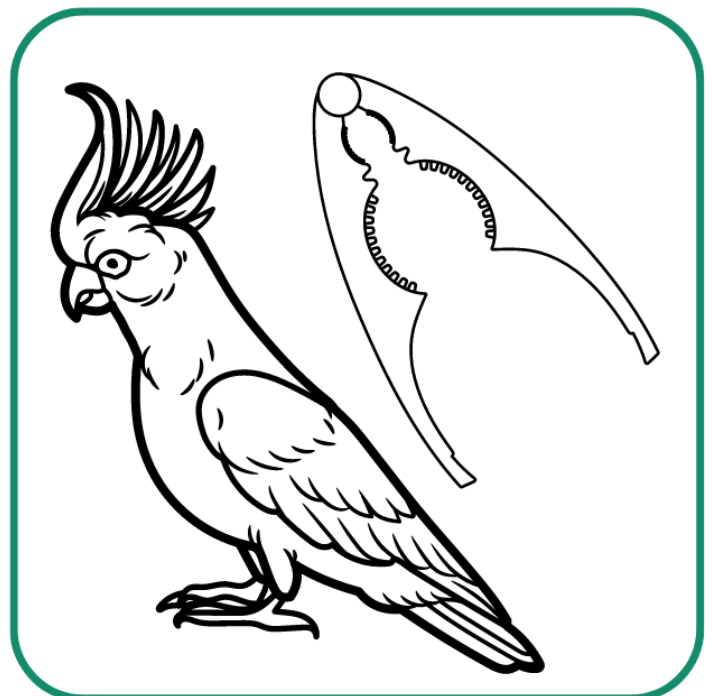
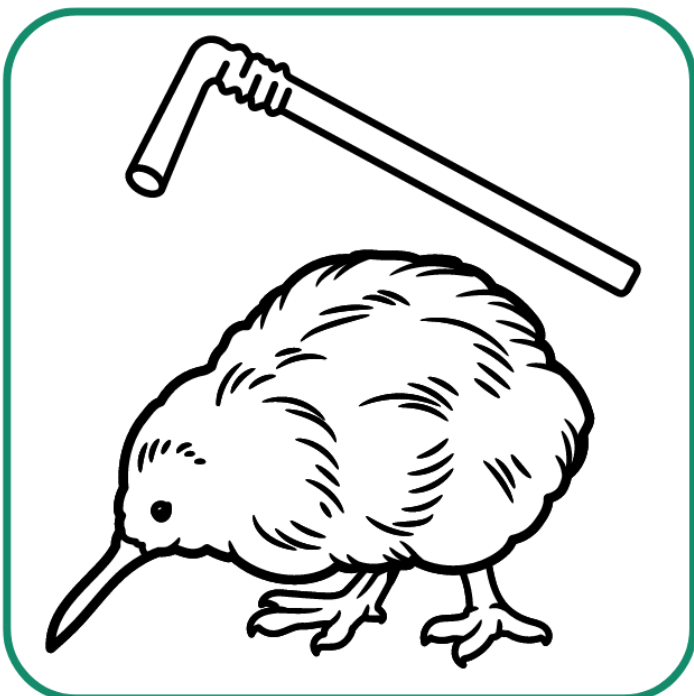
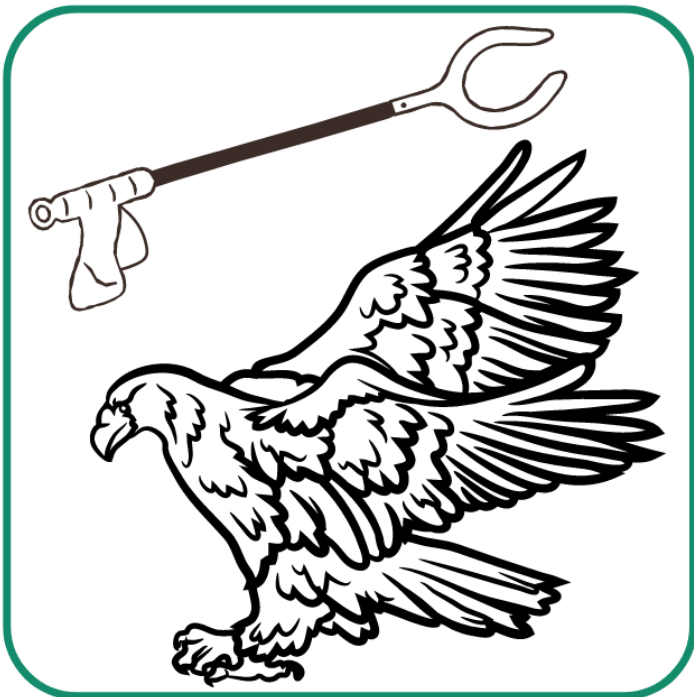
Schrijf: Schrijf op de stippelijntjes de woorden 'poot', 'vleugel' en 'snavel' na.

Doe: Kleur de vogels in.

poot

vleugel

snavel

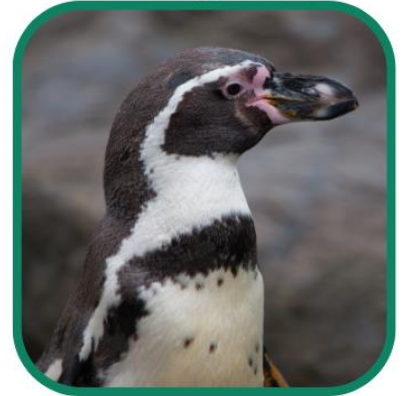
Kolibrie

Parkiet

Pinguin

Gier

Ara

Uil

Zee arend

Fazant

Ooievaar

Flamingo

Lori

Pelikaan

Struisvogel

Emoe

Roodborstje

Duif

Pauw

Kaketoe

Mus

Lepelaar

Eend

Merel

Toekan

Specht

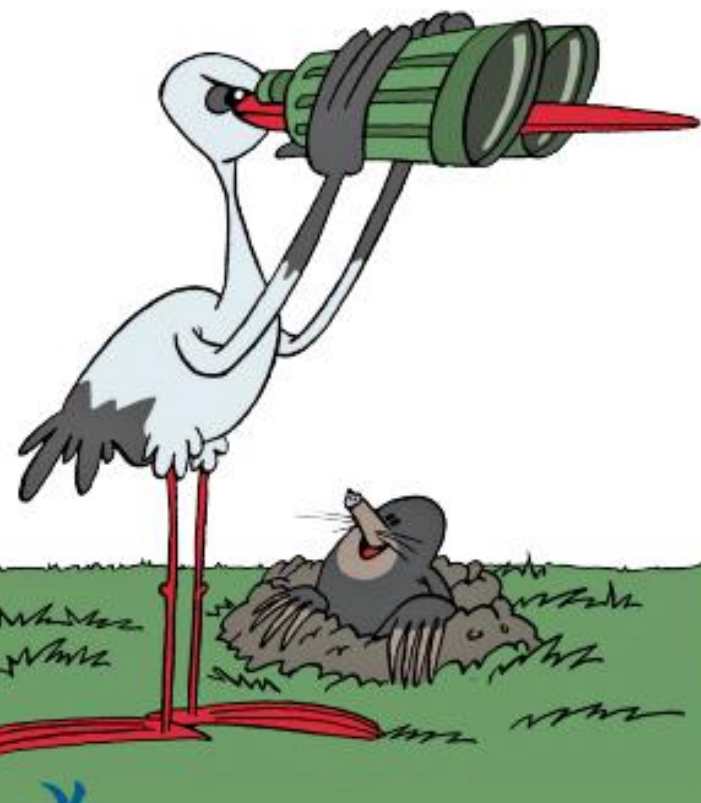

Voorleesverhaal

Lust ik niet!

Isa de ijsvogel was pas vier weken oud. Haar veren glommen en glansden. En ze kon al goed vliegen. 'Vandaag,' zei ze tegen zichzelf, 'vandaag is een goede dag om een huis voor mezelf te zoeken. Maar eerst wat eten. Want ik heb zo'n verschrikkelijke honger.' Dus ze ging op pad.

'Ooievaar! Ooievaar!' riep Isa de ijsvogel, 'wat doe je daar?' 'Ssshht!' zei de ooievaar, 'ik loer naar een kikker.' 'Een kikker?' vroeg Isa, 'kun je dat eten?' 'Wacht maar af,' zei de ooievaar zacht, en

Tekst:
Marisa Stoffers
Illustraties:
Gert-Jan Bos

hij ging verder met loeren. De kleine ijsvogel zat stilletjes te wachten. En te wachten. En te wachten. En toen opeens: Pats! Ooievaar had beet. Kleine kikkerpootjes staken links en rechts uit zijn snavel. 'Mag ik ook? Mag ik ook?' vroeg Isa. Ze fladderde op en neer. Ooievaar knikte en gaf haar een glibberig kikkerbiljetje. Isa nam een klein hapje en knabbelde. Maar het gladde biljetje gleed zo uit haar bek. 'Bah! Dat lust ik niet!' zei ze. En ze gaf het snel terug aan de ooievaar.

Daarna vloog Isa de ijsvogel naar een wei met oude wilgen. Op een van die wilgen zat een steenuil. 'Uil, wat eet jij?' vroeg Isa. Met zijn grote gele ogen keek de steenuil Isa aan. 'Wat?' vroeg hij nors.

'Wat je eet,' vroeg Isa. 'Alles,' snauwde de steenuil. Hij vloog op en greep een kever van de grond. Isa fluisterde: 'Ik heb best een beetje trek.' Ze hoopte maar dat de uil haar niet te brutaal vond. 'Hier!' Hij gooide de kever naar haar toe. 'Ik heb zelf toch liever een groter beest.' Isa hapte. De kever kraakte in haar bek. 'leuw!' riep ze, en spuugde het uit. De steenuil keek boos van Isa naar de kever. 'Wat eet je nog meer?' vroeg ze voorzichtig. 'Wormen,

wat ijsvogels lusten.' 'Weet je wat ik denk?' zei de koolmees, 'Jij moet rupsen eten. Daar groei je van.' Meteen vloog ze weg en ving een rups. 'Lekker!' riep Isa en ze deed haar bek open. Maar de rups verdween niet in Isa's keel. De rups kronkelde en kronkelde en wikkelde zich om Isa's

muizen én kleine vogeltjes,' bromde hij, 'zoals jij!' Isa dook ineen. Ijsvogels? dacht ze, en ze ging er snel vandoor.

Geschrokken ging Isa de ijsvogel in een boom zitten. Uit haar kleine kraaloojes liepen grote tranen. Na een tijdje landde een koolmees naast haar op de tak. 'Waarom huil je?' vroeg die. 'Ik heb zo'n honger', zei Isa, 'Maar ik weet niet

snavel. 'Je snavel is te lang,' zei de koolmees.

'Ijsvogels eten vast geen rupsen.' 'Bawhrr,'

mompelde Isa. Want praten lukte

niet goed met een rups om

haar snavel.

Hongerig vloog Isa de

ijsvogel naar een hoge

schuur. Zoef! Een grote

vogel met een wit gezicht

zweefde stilletjes door de lucht.

Ze zag er keurig uit. 'Mevrouw kerkuil, heeft u iets

te eten voor mij?' vroeg Isa, 'ik heb de hele

dag nog niets gegeten...' De kerk-

uil siste zacht. Isa verstond

het niet. Ze vloog achter

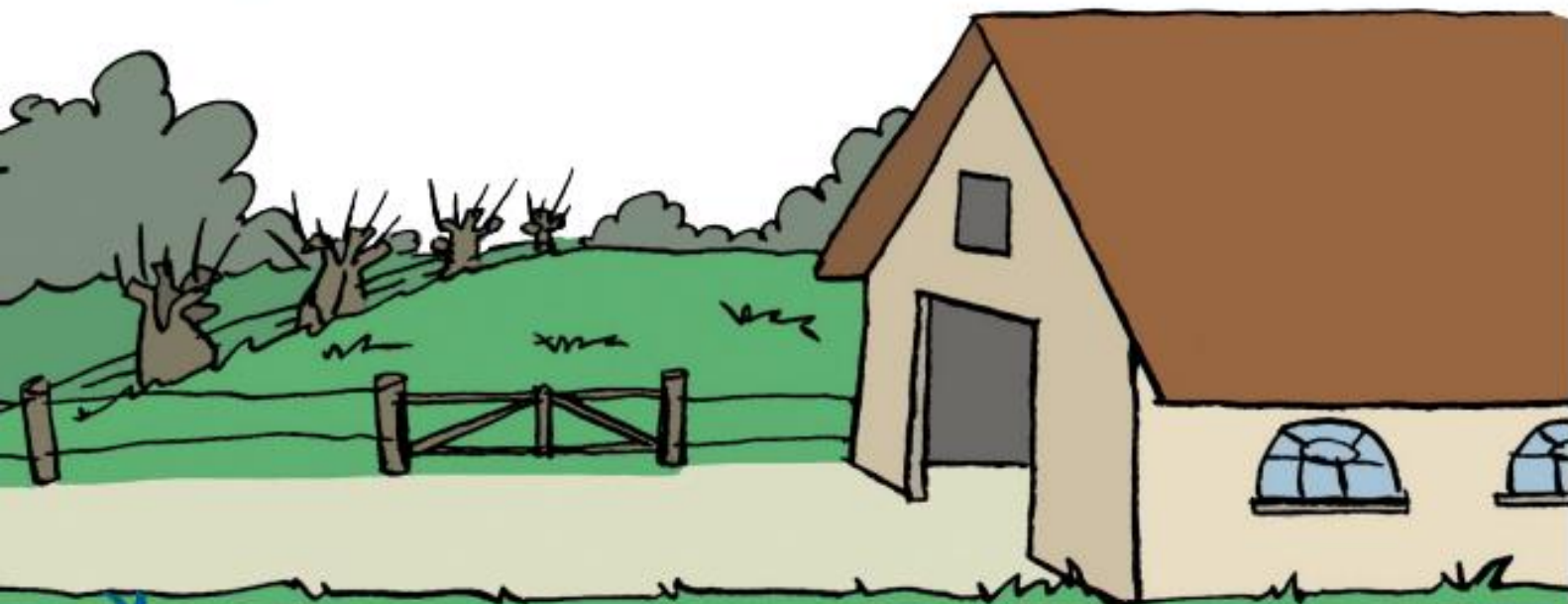
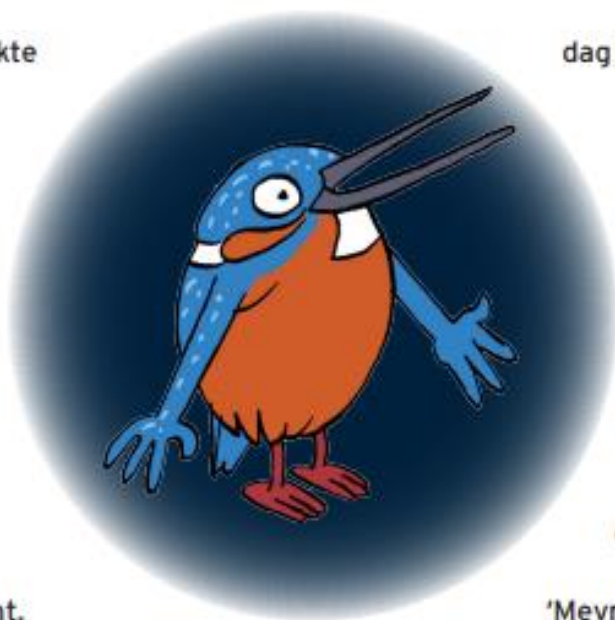
de uil aan de grote schuur

in. Binnen was het donker.

Isa knipperde met haar

ogen maar ze zag niets.

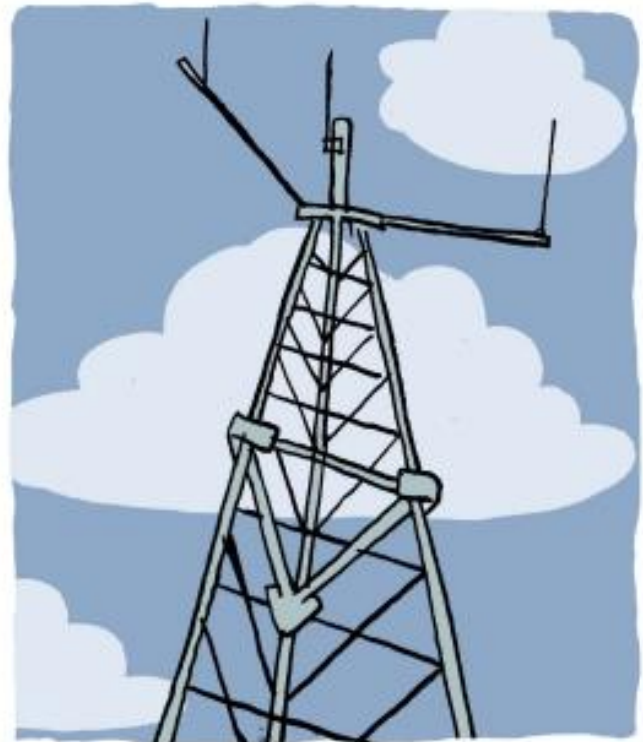
'Mevrouw kerkuil, bent u daar?'

Weer klonk er gesis. Het geluid kwam van boven bij het dak. Plof! Een harig hapje viel naast Isa op de grond. 'Een muis?' Ze keek omhoog. 'Ssssss...' 'Dank u wel,' zei Isa snel. Ze nam een grote hap. En kauwde en smakte. 'Bah!' riep ze toen. 'Ijsvogels lusten geen muizen!'

Isa de ijsvogel fladderde verder tot bij een hoge zendmast. Er rende een slechtvalk voorlangs met twee grote boodschappentassen. Eén in iedere hand. 'Wat zit er in die tassen?' vroeg Isa. 'Duif!' zei de slechtvalk. 'Ik moet koken. Er komt bezoek!' 'Heb je misschien een duif over?' vroeg Isa. Haar buik knorde luid. 'Even kijken... Een, twee, drie, vier, vijf! Ja. Wil je er een?' Ze knikte. Duif was vast heerlijk. De slechtvalk gooide er een naar Isa toe en ging er pijlsnel vandoor. Isa prikte met haar lange snavel in de duif. Wat een stank! Ze werd er misselijk van. Met haar neus dicht nam ze een klein hapje. Wat was dat vies! Hoe kon de slechtvalk dat nou eten?

Toen kwam Isa de ijsvogel bij water. Een sloot met een plas. En bij de sloot stond een reiger naast een mand met vis. 'Dag kleine ijsvogel,' zei de reiger. 'Wat kom je hier doen?' 'Ik heb zo'n honger,'

jammerde Isa. 'Maar ik weet niet wat ijsvogels eten.' Ze snikte. 'Ik wel!' zei de reiger en hij wees met zijn snavel naar de glimmende beesten in de mand. 'Echt?' Isa's ogen glinsterden. 'Ijsvogels eten...' De reiger keek Isa deftig aan. 'Vis!' En hij pakte er een die hij zelf te klein vond en gooide die naar Isa toe.

Handig ving ze het visje op en slikte het in één keer door. 'Mmmmm,' zei Isa, 'wat lekker! Dat smaakt naar meer!' Isa de ijsvogel mocht zo veel vis eten als zij wilde. Ze at haar buikje rond. Daarna leerde de reiger haar vissen: Stil staan. Loeren. En dan duiken. Met je lange snavel pik je de vis zó uit het water,' zei de reiger, 'net als ik.'

De FANTASTISCHE vogel

Sommige vogels kunnen goed vliegen, anderen goed duiken of hardlopen. De fantastische vogel kan van alles goed. Hij is echt fantastisch.

We beginnen bij z'n kop. Onze vogel wil er natuurlijk leuk uit zien. Wat voor kleuren heeft de kop van jouw vogel? Misschien heeft hij wel een kuif of hele lange veren op z'n kop.

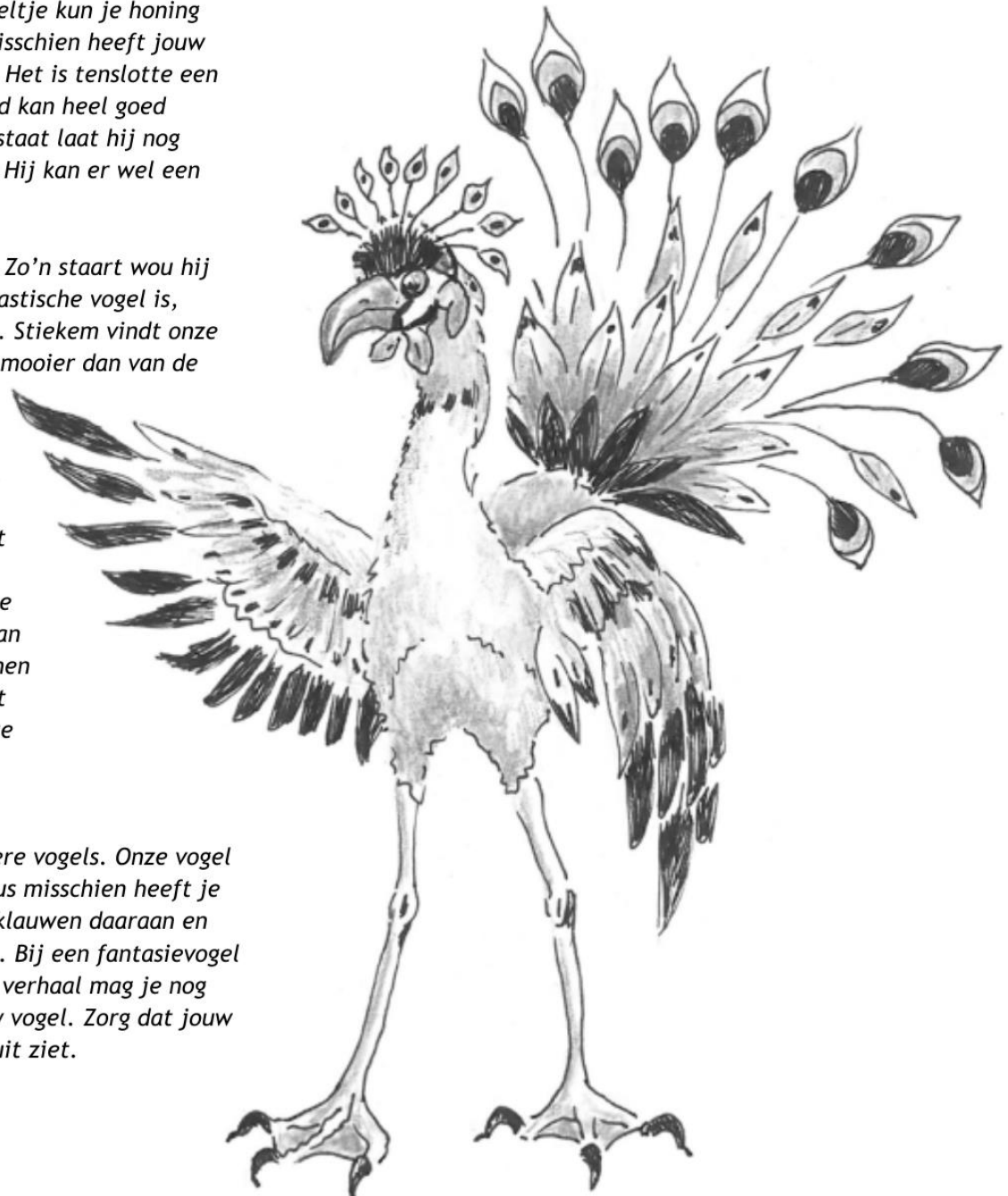
Laat je buurkind maar eens zien wat voor vogel jij getekend hebt. Je buurkind vertelt aan jou wat hij denkt dat jouw vogel goed zou kunnen. En andersom vertel jij dat aan jouw buur.

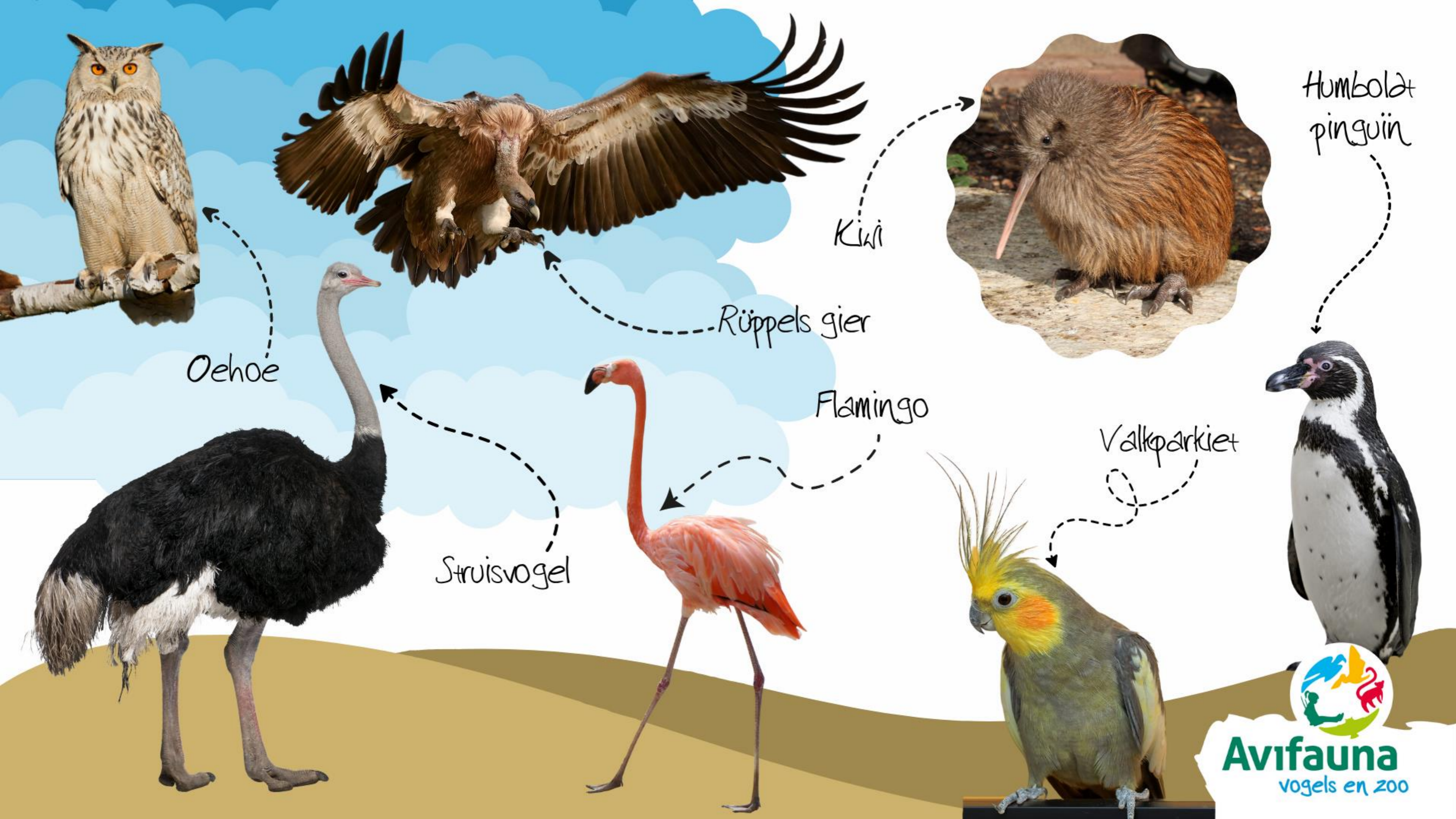
En zijn snavel. Met zijn snavel werkt hij z'n eten naar binnen. Een lepelsnavel is handig in het water. Een scherpe kromme snavel om vlees te eten. Met een lang dun snaveltje kun je honing zuigen als met een rietje. Misschien heeft jouw vogel wel meerdere snavels. Het is tenslotte een fantastische vogel! Onze held kan heel goed vliegen. Als hij op de grond staat laat hij nog even trots z'n vleugels zien. Hij kan er wel een kilometer mee omhoog.

Ooit zag de vogel een pauw. Zo'n staart wou hij ook wel. Omdat hij een fantastische vogel is, krijgt hij wat hij hebben wil. Stiekem vindt onze held zijn staart nog net iets mooier dan van de pauw.

Dan komen we bij z'n poten. Wat zou hij kiezen... zwempoten om lekker op het water te dobberen of juist scherpe klauwen om vissen te grijpen. Of wat dacht je ervan om heel hard te kunnen rennen als een struisvogel, die heeft poten als stelten! Zulke grote stappen kan die daarmee zetten.

Onze vogel is niet zoals andere vogels. Onze vogel kan alles tegelijk hebben. Dus misschien heeft je vogel hele lange poten met klauwen daaraan en daartussen nog zwemvliezen. Bij een fantasievogel mag alles! Na afloop van dit verhaal mag je nog van alles verzinnen aan jouw vogel. Zorg dat jouw vogel er echt FANTASTISCH uit ziet.

Oehoe

Rüppels gier

Kiwi

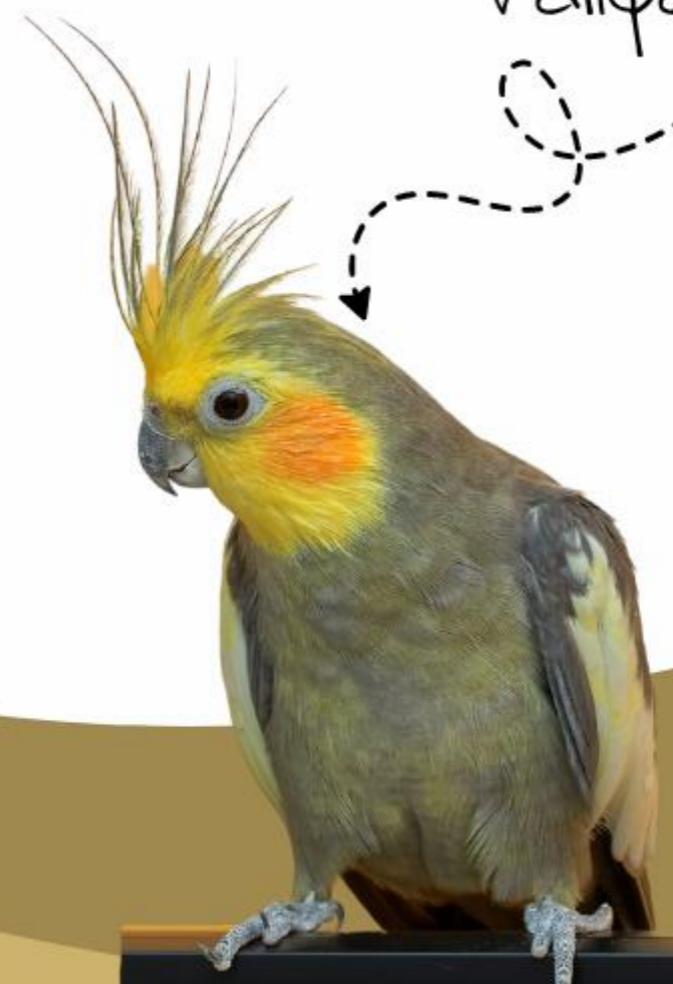
Humboldt pinguin

Struisvogel

Flamingo

Valkparkiet

